

13.12.2019

EOAK/6554/2018

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Anu Rita

MATKASELLIIN SJOITTAMISEN KESTO

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Jokelan vankilan toimintaa sekä olosuhteitaan Jokelan vankilassa seuraavissa asioissa.

---

2) Useita viikkoja kestänyt, 17.4.2018 alkanut, asuttaminen matkasellissä sekä seuraavat seikat tuona aikana.

---

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Jokelan vankilan selvitys ja Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskukselta alustavaa selvitystä ja lausunto.

---

3 RATKAISU

3.2 Matkaselliosastolle sijoittaminen 17.4.2018 alkaen

Kantelija kertoi, että häntä asutettiin viisi viikkoa Jokelan vankilan matkaselliosastolla, pääosin neljän hengen matkasellissä. Kantelija piti menettelyä virheellisenä ja viittasi virheellisyyden perusteeksi apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojaan ratkaisuun (pätös 11.10.2016, dnro 4101/4/15), jonka mukaan yksitoista päivää matkaselliosastolla oli liian pitkä aika.

3.2.1 Selvitys ja lausunto

Käytettävissä olevasta selvityksestä käy ilmi muun muassa seuraavaa.

Kantelija suoritti rangaistustaan Jokelan vankilan avovankilaosastolla, jonne hänet oli sijoitettu 9.1.2018 tehdyllä päätöksellä määräaikaisesti 31.5.2018 saakka. Hänet siirrettiin 17.4.2018 illalla avovankilaosastolta suljetun vankilan puolelle, josta hänet siirrettiin 21.5.2018 Helsingin vankilaan. Avovankilaosastolta suljetun vankilan puolelle siirtämisen syynä olivat epäillyt opintoluvan ehtojen rikkominen ja järjestysrikkomus.

Siirto perustui vankeuslain 6 luvun 2 §:ään, jonka 1 momentin 1 kohdan mukaan vanki voidaan siirtää avolaitoksesta suljettuun vankilaan, jos vanki syyllistyy rikokseen, jota ei rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan saa käsitellä kurinpitomenettelyssä taikka syyllistyy tämän lain 15 luvun 3 §:ssä

tarkoitettuun järjestysrikkomukseen, ja jonka 2 momentin mukaan vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen esitutkintaan saattaminen tai järjestysrikkomuksen selvittäminen vaatii.

Epäillyissä rikkomuksissa oli kyse seuraavasta.

Kantelija kävi opintoluvalla opiskelemassa vankilan ulkopuolella. Lupaehtojen mukaan opiskelussa käytettävä tietokone ja lisälaitteet tuli jättää vankilan säilytettäväksi aina vankilaan palatessa ja tietokoneen tuli olla suljettu vankilan toimistossa säilyttämisen aikana. Kantelija oli 17.4.2018 vankilaan palatessaan unohtanut sulkea ”mökkulan”, jonka hän sulki henkilökunnan läsnä ollessa ollessaan jättämässä tietokonetta vankilan toimistoon. Samassa yhteydessä kantelijan hallusta, housun kaulukseen ommellun nahkaisen valmistajamerkin alta löytyi muistitikku, jolla kantelijan mukaan oli elokuvia ja musiikkia. Tietokoneen ja mökkulan osalta kyseessä katsottiin olleen opintolupaehtojen rikkominen ja muistitikun osalta kyseessä katsottiin olleen yritys pyrkiä kuljettamaan muistitikku vankilaan tarkastusta välttämällä eli järjestysrikkomus.

Kantelijan epäillyt rikkomukset käsiteltiin Jokelan vankilassa kurinpitokäsittelyssä 26.4.2018, jonka jälkeen hän suoritti kurinpitorangeistuksena määrätyn yksinäisyysrangaistuksen. Jokelan avovankilaosasto teki 28.4.2018 Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen arviointikeskukselle esityksen kantelijan siirtämisen avolaitoksesta suljettuun vankilaan.

Jokelan avovankilaosaston rikosseuraamusesimies on tiedustellut asian käsittelyaikaa sähköpostitse 8.5.2018 arviointikeskuksen virastosähköpostiin lähettämässään viestissä sekä toisen kerran asiaa käsitelleeltä erikoissuunnittelijalta 17.5.2018. Hän toi kummassakin viestissään esiin, että vanki oli tyytymätön käsittelyn keston. Arviointikeskus teki asiassa päätöksen 21.5.2018 ja kantelija siirrettiin päätöksen mukaisesti Helsingin vankilaan.

Kantelijan osastosijoitukset 17.4.–21.5.2018 olivat seuraavat:

- 17.–26.4.2018 matkaselliosaston matkaselli I;
- 26.–28.4.2018 asuinosaston 2 rangaistusselli 720RA (yksinäisyysrangaistuksen suorittaminen);
- 28.4.–1.5.2018 matkaselliosaston matkaselli I;
- 1.–4.5.2018 Vantaan vankilan matkaselliosaston matkaselli 10 (kärjämatka);
- 4.–8.5.2018 matkaselliosaston matkaselli 1;
- 8.–10.5.2018 asuinosaston asuinselli 604;
- 10.–21.5.2018 matkaselliosaston matkaselli 1.

Jokelan vankilan apulaisjohtajan selvityksen mukaan menettelyä vankilassa oli muutettu apulaisoikeusasiamiehen ratkaisun 4101/4/15 jälkeen siten, että päihdevalvonnan testin varmennusta odottavat, vankeuslain (767/2005) 6 luvun 1 § :n nojalla avovankilaosastolle sijoitetut vangit sijoitetaan tarvittaessa myös suljetun vankilan asuinosastoille yhden hengen selleihin noudattamaan matkaselliosaston päiväjärjestystä. Toisin sanoen kyseiselle vangille tarjotaan matkaselliosaston päiväjärjestyksen mukaiset palvelut yksilöllisesti. Kantelijan osalta tällainen sijoitus toteutui 8.–10.5.2018. Apulaisjohtajan mukaan hän päätti kantelijan sijoittamisesta suljetun vankilan asuinosastolle 1 yhden hengen selliin noudattamaan matkaselliosaston päiväjärjestystä ja myös tämän siirtymisestä takaisin matkaselliosastolle. Suuren vankilaan saapuneen pakkokeinolain 4 luvun nojalla erillään pidettävien tutkintavankien määrän vuoksi sijoittaminen asuinosastolle oli lyhytaikainen.

Apulaisjohtajan näkemyksen mukaan avovankilaosastolle sijoitettua vankia ei voida väliaikaisesti sijoittaa suljetun vankilan asuinosaosastolle samoihin toimintoihin muiden kyseisten asuinosaosastojen vankien kanssa ilman arviointikeskuksen johtajan vangin suljettuun laitokseen sijoittamisesta tekemää päätöstä. Apulaisjohtajan selvityksessä todetaan myös, että avovankilaosastossa kirjoilla olevan vangin väliaikainen sijoittaminen tutkintavankilana toimivan Jokelan suljetun vankilan asuinosaosastolle samoihin toimintoihin suljettuun vankilaan sijoitettujen (tutkinta)vankien kanssa aiheuttaisi merkittäviä vankilan turvallisuuteen liittyviä riskejä muun muassa vankeuslain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen luvattomien aineiden ja esineiden suljettuun vankilaan mahdollisen toimittamisen kautta. Lisäksi Jokelan suljetussa vankilassa ei ole erillistä asuinosaostoa, johon voitaisiin sijoittaa ainoastaan avovankilaosastolla kirjoilla olevia vankeja, jotka on väliaikaisesti siirretty suljettuun vankilaan vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla. Kyseisen asuinosaoston mahdolliseen perustamiseen liittyy merkittäviä käytännön haasteita muun muassa sen vuoksi, että viimeksi mainittujen väliaikaisesti siirrettyjen vankien määriä ei voida luotettavasti ennakoita etukäteen. Sen lisäksi, kyseisen asuinosaoston mahdollisella perustamisella on suora vaikutus Jokelan vankilan viralliseen vankipaikkalukuun ja vankipaikkalukuun liittyvät ratkaisut ovat Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön päätösvallassa.

Apulaisjohtajan selvityksestä todetaan myös, että matkaselliosastolle sijoittaminen on yleinen käytäntö myös muissa vankiyksiköissä, minkä vuoksi asiaan liittyvien toimintatapamuutosten valtakunnallinen valmistelu on siirretty Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle. Hän jatkaa, että asian valmistelu on edelleen [18.1.2019] kesken, vaikka asiaan on välillisesti otettu kantaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön ohjeessa 8/004/2017 "Vangin ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaan päihitteettömyyden valvonta, päihtymistilan toteuttaminen ja päihdevalvonnan testit" (voimassa 01.08.2017 lukien). Tällä hän viittaa siihen, että ohjeessa todetaan muun muassa seuraavaa: "Avovankilan lähettäessä näytettä varmennukseen, tulee varmennuslaboratorion läheteeseen merkitä, että näyte on lähetetty avovankilasta. Tällöin varmennuslaboratorio osaa kiirehtiä näytteen analysointia."

Aluekeskus lausui Jokelan vankilan menettelystä seuraavaa.

"Selvityksen mukaan avovankilaosaston kirjoilla olevaa vankia ei voida väliaikaisesti sijoittaa tutkintavankilana toimivan Jokelan suljetun vankilan asuinosaosastolle samoihin toimintoihin suljettuun vankilaan sijoitettujen vankien ja tutkintavankien kanssa. Jokelan suljetussa vankilassa ei ole erillistä asuinosaostoa, johon voidaan sijoittaa ainoastaan avovankilaosastolla kirjoilla olevia vankeja, jotka ovat väliaikaisesti siirretty suljettuun vankilaan.

Vankitietojärjestelmän kirjausten mukaan [kantelija] on asutettu Jokelan vankilassa matkaselliosastolle 17.4.-26.4., 28.4.-1.5., 5.5.-8.5. ja 10.5.-21.5., eli yhteensä noin 29 päivää. Lisäksi [kantelija] on vankitietojärjestelmän kirjausten mukaan asunut 8.5.-10.5. Jokelan vankilassa osastolla 1 ja noudattanut tuolloin matkaselliosaston päiväjärrjestystä.

Vankeuslain 7 luvun 1 §:n mukaan vankien käytössä tulee olla asianmukaiset asuin- ja peseytymistilat. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö on antanut määräyksen vankien asumisesta ja perushuollosta (19/004/2010), jonka mukaan matkasellejä, rangaistus-, tarkkailu ja eristyssellejä ei lasketa majoituspaikoiksi eikä niihin saa majoittaa vankeja pysyvästi. Matkasellejä ei näin ollen ole tarkoitettu vangin asuttamiseen, vaan vanki tulee siirtää normaalille asuinosaosastolle mahdollisimman nopeasti. Laillisuusvalvonnassa on vakiintuneesti katsottu (mm. EOAK/1346/2018), ettei vankeja tule sijoittaa asumaan sellisiin, jotka on tarkoitettu vain lyhytaikaiseen sijoittamiseen tietyssä tarkoituksessa ja tietyissä tilanteissa, esimerkiksi niin sanotulle matkaselliosastolle, koska nämä tilat ja osastot eivät yleensä kalustukseltaan, muulta varustukseltaan ja toiminnoiltaan vastaa sitä, mihin vangeilla lainsäädännön mukaan on oikeus. Aluekeskus toteaa, että asiassa on toimittu virheellisesti, kun [kantelija] on sijoitettu matkaselliosastolle 29 päiväksi. Tilanne on ollut vankilan kannalta hankala, kun sopivaa osastoa ei ole ollut ja osastosijoittelu on venynyt osin arviointikeskuksen pää-

töksenteon pitkittymisen vuoksi. Aluekeskus toteaa, että vankilan tulee tällaisissa tapauksissa kuitenkin pyrkiä aktiivisesti löytämään vangille sopiva sijoitusosasto. Aluekeskus kiinnittää Jokelan vankilan huomiota asiaan.”

3.2.2 Oikeusohjeita

Kantelussa on kyse vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momenttiin perustuneesta välittömästä siirtämisestä suljettuun vankilaan. Toimivaltaisesta päätöksentekijästä siirrettäessä vanki avolaitoksesta suljettuun vankilaan säädetään 6 luvun 6 §:n 1 momentissa.

6 luku

2 § *Siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan*

Vanki voidaan siirtää avolaitoksesta suljettuun vankilaan, jos:

- 1) vanki syyllistyy rikokseen, jota ei rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan saa käsitellä kurinpitomenetellyssä taikka syyllistyy tämän lain 15 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun järjestysrikkomukseen;
- 2) vanki kieltäytyy osallistumasta rangaistusajan suunnitelman mukaiseen toimintaan taikka ei muutoin sovellu avolaitoksessa järjestettävään tai avolaitoksen hyväksymään toimintaan;
- 3) vanki kieltäytyy 16 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua päihteettömyyden valvonnasta;
- 4) vanki vangitaan muun rikoksen johdosta tai hänen todetaan ennen avolaitokseen tuloaan syyllistyneen rikokseen, jonka johdosta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen edellytykset eivät enää täyty;
- 5) siirtäminen on perusteltua vangin tai muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi tai rikollisen toiminnan estämiseksi;
- 6) täytäntöön pantavaksi tulee uusi vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus ja 1 §:ssä tarkoitettujen edellytykset eivät tämän johdosta enää täyty; tai
- 7) vanki sitä pyytää.

Vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen rikoksen esitutkintaan saattaminen tai järjestysrikkomuksen selvittäminen vaatii. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten selvittämiseksi tai suorittamaan 15 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös, jos hän on päihtynyt saapuessaan avolaitokseen 4 luvun 9 §:ssä tarkoitettujen sijoituksen perusteella. (10.4.2015/393)

Vanki, joka ilman pätevää syytä jättää saapumatta avolaitokseen määräaikana, on toimitettava arviointikeskukseen tai arviointikeskuksen osoittamaan vankilaan. (17.6.2011/735)

6 § *Siirtämisestä päättäminen*

Vangin siirtämisestä rikosseuraamusalueella päättää arviointikeskuksen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimiva virkamies. Arviointikeskuksen johtaja voi siirtää päätösvaltaa asiassa myös rangaistusajan suunnitelmassa nimetyille vankilan johtajalle. Jos vanki siirretään toiselle rikosseuraamusalueelle, siirto edellyttää vastaanottavan rikosseuraamusalueen arviointikeskuksen johtajan tai työjärjestyksessä määrätyn arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimivan virkamiehen suostumuksen.

Lain esitöissä on kuvailtu suljettuun laitokseen välittömästi tapahtuvan siirtämisen tarvetta seuraavasti.

Eräiden pykälän 1 momentissa tarkoitettujen perusteiden selvittäminen saattaa kestää muutamia päiviä tai jopa pitempäänkin. Tällainen tilanne syntyy esimerkiksi, kun vanki on antanut positiivisen näytteen virtsaseulatestissä, jolloin näyte lähetetään Kansanterveyslaitokselle tai muuhun hyväksytyyn laboratorioon vahvistettavaksi. Vahvistaminen kestää

yleensä muutamasta päivästä viikkoon. Käytännössä on syntynyt epäselvyyttä siitä, voidaanko vanki siirtää tällaisessa tapauksessa vastausta odottamaan suljettuun laitokseen. Tämän vuoksi asiasta ehdotetaan säädettäväksi nimenomaisesti laissa. (HE 263/2004,156–157)

Asiassa on lisäksi merkitystä vangin kohtelua, oikeuksia ja olosuhteita koskevalla, pääosin vankeuslakiin sisältyvällä, sääntelyllä sekä kansainvälisillä vankien kohtelua koskevilla suosituksilla, joihin Suomen valtiokin on sitoutunut.

3.2.3 Kannanotto

Selvyyden vuoksi totean, että asiassa ei ole merkitystä sillä, että Jokelan vankila on hallinnollisesti yksi yksikkö. Vangin avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirtämisen kannalta Jokelan vankilassa on katsottava olevan erikseen vankeuslain 6 luvun tarkoittamat ”avolaitos” ja ”suljettu vankila”.

Voin yhtyä aluekeskuksen näkemykseen, että asiassa on toimittu virheellisesti, kun kantelija on sijoitettu matkaselliosastolle 29 päiväksi. Kyse on Jokelan vankilan toiminnan lisäksi myös selvaisista seikoista, joihin vankila ei ole voinut vaikuttaa. Kuten Jokelan vankilan selvityksessä on todettu, matkaselliosastolle sijoittaminen on yleinen käytäntö, joten toimintatapoja on nähdäkseni syytä selvittää ja ratkaisuja etsiä valtakunnallisesti. Perustelen seuraavassa, miksi pitkäaikainen matkaselliosastolle sijoittaminen oli virheellistä. Kyse on sekä osaston fyysisistä, tavanomaista asuinosaan heikommista olosuhteista että vankien kohtelua ja oikeuksia koskevien säännösten noudattamisesta. Arvioin samalla yleisemminkin vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momenttiin perustuvaa välitöntä suljettuun vankilaan siirtämistä, siihen liittyviä ongelmia ja mahdollisia keinoja ongelmien vähentämiseksi. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön on mielestäni syytä selvittää asiaa kaikkien vankiloiden ja arviointikeskusten osalta ja tarvittaessa ohjeistaa niitä.

Jokelan vankilan matkaselliosaston olosuhteet ovat olleet esillä muun muassa kantelijan ja Jokelan vankilankin mainitsemassa asiassa (dnro 4101/4/15, päätös 11.10.2016). Matkaselliolosuhteita ja sinne sijoittamista on käsitelty myös Jokelan vankilan tarkastuksesta laaditussa pöytäkirjassa (EOAK/1936/2019). Mainittu ratkaisu ja pöytäkirja on aikanaan toimitettu Jokelan vankilan lisäksi Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskukselle ja Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle. Aluekeskus on puolestaan lausunnossaan viitannut 14.1.2019 tekemääni ratkaisuun ([EOAK/1346/2018](#)), jossa on kyse eräässä toisessa vankilassa matkaselliosastolle yhteydenpitorajoitusten toteuttamiseksi sijoitetusta tutkintavangista. Itse viittaaan edellä mainittujen lisäksi myös Turun vankilan tarkastuksesta laadittuun pöytäkirjaan ([EOAK/2449/2019](#)), jossa on käsitelty vankien sijoittamista matkaselliin avolaitossijoituksen peruttamista koskevan esityksen käsittelyä odottamaan. Pöytäkirjassa käsitellään myös sijoitusajan pituuteen vaikuttavia syitä.¹

Asiassa dnro 4101/4/15 oli kyse siitä, että avolaitoksesta siirretty kantelija oli sijoitettuna matkaselliin 11 päivää eli ajan, jonka virtsanäytteen varmennustuloksen saaminen kesti. Apulaisoikeusasiamies Pajuoja ei pitänyt tätä hyväksyttävänä. Jokelan vankilan tarkastuksesta laaditussa pöytäkirjassa on puolestaan kuvailtu tapaus, jossa avolaitoksesta siirretty vanki oli huhti-toukokuussa 2019 ollut 26 päivää sijoitettuna matkaselliin. Totesin ajan olleen aivan liian pitkä.

¹ Jokelan vankilan tarkastuspöytäkirja, jonka jaksossa 7.13 käsitellään muun muassa matkasellissä asuttamista, Turun vankilan tarkastuspöytäkirja, jonka jaksossa 7.17 käsitellään matkasellissä asuttamista, sekä päätös asiassa 1346/2018 ovat luettavissa eduskunnan oikeusasiamiehen internetsivuilta (www.oikeusasiamies.fi).

Seuraavista ratkaisusta dnro 4101/4/15 otetuissa lainauksissa selviää, miksi vankeja ei tule sijoittaa matkaselliolosuhteisiin viikkokausiksi.

”Vankeuslaissa säädetään vangin kohtelusta ja oikeuksista. Laissa säädetään myös perusteista, joilla niistä voidaan poiketa. Jokelan vankilan, ja yleensä minkään muunkaan vankilan, matkaselli-osaston olosuhteet ja päiväjärjestys eivät vastaa sitä, miten vangilla on oikeus lain mukaan tulla kohdelluksi. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön määräyksessä Vankien asuminen ja perushuolto (19/004/2010) todetaan, ettei matkasellejä lasketa majoituspaikoiksi eikä niihin saa majoittaa vankeja pysyvästi. Esitän seuraavassa joitain esimerkkejä siitä, miten matkaselliolosuhteet ovat kantelijan osalta olleet ongelmalliset ja jopa vankeuslain vastaiset.

Käytettävissäni on ollut Jokelan vankilan matkaselli-osaston päiväjärjestys (”päiväohjelma”). Ymmärtääkseni sellien ovet pidetään kiinni ympäri vuorokauden ja avataan vain tarvittaessa. Päiväohjelman mukaan ulkoiluun ja suihkuun pääsemistä tulee pyytää erikseen, samoin puhelimen käyttömahdollisuutta. Kanttiiniostojen osalta todetaan ”pääsääntöisesti nk. matkamiehille ei myyntiä.” Jokelan vankilan järjestyssäännön mukaan matkaselli-osastolta ei pääse henkilökohtaisesti laitosmyymälään eikä vangille ole oikeutta ns. kaupunkiosastoihin, matkaselli-osastolla asuva saa haltuunsa henkilökohtaiset hygieniatarvikkeet, mutta ei viihde-elektronikkaa tai muita sähkölaitteita, lisäksi hän saa kohtuullisen määrän kirjoja, lehtiä, kirjoitusvälineet sekä vankilan laitosmyymälästä hankkimansa tupakkatuotteet ja elintarvikkeet. Oikeus omaisuuden hallussapitoon on siten rajoitetumpi kuin muilla osastoilla. Järjestyssäännössä ei lainkaan ole määritelty viikoittaista tapaamisaikaa matkaselli-osastolle asutetuille. Jos kantelijalla ei ole matkasellissä oloaikana tätä oikeutta ollut, asiassa on menetelty lainvastaisesti. Kantelijan osalta ei ole ollut olemassa perustetta sille, ettei häntä kohdella tässä suhteessa samoin kuin muitakin vankeja. Ymmärtääkseni minkäänlaista vapaa-ajantointaa tai mahdollisuutta osallistumisvelvollisuuden täyttämiseen ei matkasellissä ole. Vankeuslain mukaan vankilassa on järjestettävä vapaa-ajantointia. Kantelijan osalta ei ole esitetty mitään vankeuslain 11 luvun 2 §:n tarkoittamaa perustetta, joka olisi oikeuttanut rajoittamaan vapaa-ajantointoihin osallistumista. Lisäksi matkaselliin sijoitetuilla ei liene mahdollisuutta osallistua uskonnollisiin tilaisuuksiin vankeuslain 11 luvun 3 §:n mukaisesti eikä päästä kirjastoon saman lain 11 luvun 4 §:n mukaisesti. Vankeuslain 11 luvun 6 § edellyttää myös, että vangille on varattava tilaisuus seurata televisio- ja radio-ohjelmia ja sanomalehtiä. Epäselvää on, toteutuuko tämänkään matkasellissä asuvan vangin kohdalla.

- - -

Asuinosaastolla vanki voi useimmiten asua yhden tai kahden hengen sellissä. Matkaselli-osastoilla, kuten Jokelassakin, sellit ovat usein suuremmalle vankimäärälle tarkoitettuja. Usean hengen sellit eivät ylipäätään ole suositeltavia asuintiloja². Tältäkin osin olosuhteet matkasellissä ovat siten heikkommat kuin asuinosaastoilla. Myös Euroopan vankilasäännöt lähtee siitä, että majoittamisen tulisi tapahtua yhden hengen selleissä³.

- - -

Useita päiviä kestävä matkaselliin majoittamista on laillisuusvalvontakäytännössä arvosteltu jo pitkään. Esimerkiksi apulaisoikeusasiamies Jaakko Jonkan 11.11.1998 ratkaisemaan kanteluun (1755/4/97) annetussa oikeusministeriön vankeinhoito-osaston lausunnossa on todettu, että vanki oli asutettu matkaselliin viikonlopuksi odottamaan siirtoa toiseen vankilaan. Vankeinhoito-osasto katsoi, ettei useita päiviä kestävä matkasellisijoitus ole suotava, koska muun muassa asuinolosuhteet ja vankien mahdollisuus osallistua toimintoihin poikkeavat vankien normaaleista olosuhteista. Kun vankeinhoito-osasto oli jo saattanut käsityksensä vankilan tietoon, apulaisoikeusasiamiehellä ei ollut aihetta toimenpiteisiin. Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio on puolestaan ratkaisussa 27.8.2003 (1311/4/03) todennut, etteivät matkaselli-osaston olosuhteet vastaa asuinosaastoston olosuhteita: Hän totesi olleen vangin kannalta ongelmallista, että tämä joutui viipymään vankilan matkasellissä useita vuorokausia odottaen jatkokuljetusta määrävankilaan. Apulaisoikeusasiamies Petri

² <http://www.cpt.coe.int/en/working-documents/cpt-inf-2015-44-eng.pdf>, s. 3

³ Rule 18.5 of the European Prison Rules (2006): ”Prisoners shall normally be accommodated during the night in individual cells except where it is preferable for them to share sleeping accommodation.”

Jääskeläinen on Jokelan vankilaa koskevassa ratkaisussaan 13.3.2009 (1985/4/07) todennut pitävänsä selvänä, että jo matkasellien luonteen vuoksi matkaselliin sijoittamisen tulee rajoittua mahdollisimman lyhyeen (majoittamisaika oli 27.–29.11.2006 ja 2.–3.5.2007).

Yhteenvetona totean, ettei kantelijan osalta ole esitetty laillista perustetta rajoitta[a] hänen oikeuksiinsa siten, kuin matkasellissä asuessa käytännössä tapahtuu. Kantelija olisi tullut sijoittaa asuinosaostolle. Nyt kantelijan olosuhteet ovat vastanneet lähinnä turvaamis- tai kurinpitotoimien kohteena olevan vangin asemaa ilman, että tälle on ollut mitään laissa edellytettyä perustetta. Lisäksi kantelijan tilanne on ollut pidempikestoinen kuin mitä monet näistä toimenpiteistä saavat lain mukaan enintään kestää. Kantelijan kohtelu ei ole ollut hyväksyttävää. Matkaselliin sijoittaminen voi mielestäni tulla kyseeseen vain, jos se on välttämätöntä esimerkiksi vankilaan saapumisen, sieltä pois siirtymisen tai tilapäisen kyseiseen vankilaan siirtämisen tai muun vastaavan lyhytaikaisen syyn vuoksi, esimerkiksi jos vanki on saapunut vankilaan oikeudenkäynnin vuoksi tai tapaamisen järjestämiseksi. Tällöinkin oleskelu matkasellissä tulee pyrkiä pitämään mahdollisimman lyhytaikaisena. Matkaselliin sijoittaminen virtsanäytteen varmennustuloksen odotusajaksi ei ole perusteltua.” (4101/4/15)

Edellä olevien ongelmakohtien lisäksi esimerkiksi puhelimenkäyttö saattaa olla rajoitetumpaa kuin asuinosaostolla olevilla vangeilla. Vangilla tulisi kuitenkin olla mahdollisuus yhteydenpitoon puhelimitse. Vaikka Jokelan vankilan matkasellien olosuhteet ovat ilmeisesti edellä selostetussa ratkaisussa kyseessä olleen vuoden 2015 jälkeen jonkin verran kohentuneet, matkasellit eivät ylipäätään ole soveltuvia kuin hyvin lyhytaikaiseen, tilapäiseen majoittamiseen. Nähdäkseni vankilassa sinänsä voi ja tuleekin olla matkaselliosaston kaltaisia tiloja saapuvia, lähteviä ja vankilassa erilaisista syistä lyhyesti käyviä, muihin vankiloihin sijoitettuina olevia vankeja varten. Tähän on käytännön tarve. Lainsäädännössä ei kuitenkaan ole perustetta pitää vankeja tämän kaltaisissa olosuhteissa pidempiaikaisesti.

Matkaselliin sijoittamisen osalta ongelmallista on myös, pystytäänkö noudattamaan tutkintavankuslain lain 3 luvun 1 §:n velvoitetta sijoittaa tutkintavangit eri vankilaan tai eri osastolle kuin rangaistusta suorittavat vangit. Laki mahdollistaa tästä poikkeamisen eräissä tilanteissa, mutta poikkeukset eivät koske matkaselliin sijoittamisen kaltaisia tilanteita. Esimerkiksi Jokelan vankila on, pois lukien avovankilaosasto, lähes puhtaasti tutkintavankila. Tietääkseni vankiliikenne on vilkasta. Matkasellejä on vain kaksi. Kantelija oli majoitettuna neljän hengen matkaselliin useiden viikkojen ajan. Lienee varsin todennäköistä, että joidenkin tutkintavankien oikeus tulla sijoitetuksi erilleen vankeusvangeista ei tällöin ole toteutunut.

Yksi näkökohta Jokelan vankilan menettelyn ja ylipäätään avolaitoksesta ennen arviointikeskuksen sijoittelupäätöstä suljettuun vankilaan siirrettyjen vankien kohtelun arvioimiseksi on, kuinka vastaavien rikkomusepäilyjen kohteena olevan vangin kanssa menetellään, jos rikkomus on tapahtunut suljetussa vankilassa. Tätä on pohdittu myös asiassa 4101/4/15 seuraavasti.

”Vertailun vuoksi totean, että jos kantelija olisi ollut avolaitoksen sijasta sijoitettuna suljettuun vankilaan, kun hänen virtsanäytteensä pikatestin mukaan oli positiivinen, tavanomainen käytäntö ennen varmistustuloksen saamista olisi ollut enintään siirtää hänet suljetulle osastolle, mistä ei kuitenkaan olisi seurannut sen kaltaista oikeuksien menetystä ja asuinolosuhteiden heikkenemistä, kuin matkaselliin sijoittamisesta. Jos kantelijan virtsatestin varmennustuloskin olisi ollut positiivinen, kantelija olisi oletettavasti siirretty suljetun vankilan asuinosaostolle. Näihin tilanteisiin verrattuna on perustetonta, että virtsatestin tuloksen eli kantelijan syyllisyyden ollessa vielä varmistumatta, hänen olosuhteensa vankilassa ovat olleet heikommat kuin mainituissa tilanteissa. Matkaselliin sijoittaminen on siten ollut myös sekä epätarkoituksenmukaista että epäsuhteessa näissä tilanteissa käytettävään menettelytapaan verrattuna.”

Kantelijan tapauksessa Jokelan vankilan apulaisjohtaja on katsonut selvityksessään, että hän ei ole toimivaltainen sijoittamaan vankia suljetun vankilan asuinosaostolle samoihin toimintoihin muiden kyseisten asuinosaostojen vankien kanssa, koska avolaitoksesta suljettuun vankilaan

siirtämisestä päättää arviointikeskuksen johtaja. Totean, että arviointikeskuksen johtajan toimivaltaa koskeva säännös ei nähdäkseni sääntele eikä voi rajoittaa sitä, miten vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella avolaitoksesta välittömästi suljettuun vankilaan siirretty vanki sijoitetaan vankilan sisällä. Vankeuslain 8 luvun mukainen toimintaan sijoittaminen tuskin kuitenkaan on tarkoituksenmukaista tai useinkaan edes mahdollista. Vankia suljetussa vankilassa sijoitettaessa tulee myös luonnollisesti ottaa huomioon vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä vangin tai muun henkilön turvallisuus ja rikollisen toiminnan estäminen, kuten muidenkin vankien osalta. En kuitenkaan ymmärrä apulaisjohtajan selvityksessään esittämää näkemystä, kuinka ”asuinosaostolle samoihin toimintoihin suljettuun vankilaan sijoitettujen (tutkinta)vankien kanssa aiheuttaisi merkittäviä vankilan turvallisuuteen liittyviä riskejä muun muassa vankeuslain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen luvattomien aineiden ja esineiden suljettuun vankilaan mahdollisen toimittamisen kautta”, koska vankeuslaki sisältää säännökset vangin ja hänen omaisuutensa tarkastamisesta. Vangin muualle kuin matkaselliosastolle sijoittamiseen liittyvä oikeudellinen ongelma on Jokelan vankilan osalta nähdäkseni lähinnä tutkintavankien ja vankeusvankien erillään pitämiseen liittyvä, mutta tämä ongelma on myös matkaselliin sijoitettaessa, kuten edellä jo totesin.

Jokelan vankila on yrittänyt välttää vankien pitkäaikaiset matkaselliin sijoittamiset. Kuten selvityksessä kerrotaan, keinona on ollut kantelijankin kohdalla käytetty sijoittaminen ”suljetun vankilan asuinosaostolle 1 yhden hengen selliin noudattamaan matkaselliosaston päiväjärjestystä”, vaikkakin kantelijan tapauksessaan tämä osastosijoitus oli hyvin lyhytaikainen. Valitettavasti tässäkin ratkaisussa on ongelmia. Viittaan 2.4.2019 tekemääni päätökseen (EOAK/1086/2018), jossa oli kyse tutkintavangin sijoittamisesta yhdeksän päivän ajaksi asuinosaostolle ”noudattamaan matkaselliosaston päiväjärjestystä”. Kyse oli tutkintavangista, mutta vangin kohtelua ja oikeuksia koskeva sääntely on vankeusvankien osalta hyvin samankaltainen. Totesin tuossa asiassa muun muassa seuraavaa:

”Tutkintavanki voidaan pitää erillään vain niissä tilanteissa ja niillä perustella, joista laissa on nimenomaisesti säädetty. Jokelan vankilan mainitsemat tutkintavankeuslain 3 luvun 1 ja 2 § eivät ole tähän oikeuttavia lainkohtia, vaan, kuten aluekeskuskin on todennut, ne koskevat tutkintavangin asuttamista yleensä eivätkä sovellu tilanteeseen, jossa vanki sijoitetaan vankilan päätöksellä tosiasiasa asumaan erilleen toisista vangeista.

Tutkintavankeuslain 7 luvun 1 § sisältää yleisperiaatteen, että vangilla on oikeus viettää vapaa-aikaa yhdessä toisten tutkintavankien kanssa (HE 263/2004, s. 222). Tätä voidaan rajoittaa yksinäisyysrangaistuksen ja järjestysrikkomuksen selvittämisen aikana sekä vangin ollessa 13 luvun 1 §:ssä mainittujen turvaamistoimenpiteiden eli yhteydenpidon rajoittamisen, sitomisen, tarkkailun, eristämistarkkailun ja tutkintavangin erillään pitämisen kohteena. Jokelan vankilan selvityksessä on todettu, että kyse ei ollut näihin lainkohtiin perustuneesta ratkaisusta.

Lisäksi yksittäisen tutkintavangin vapaa-ajanviettoa voidaan yksittäisen vapaa-ajantilaisuuden osalta rajoittaa, jos tutkintavanki häiritsee vapaa-ajantoimintaa, vankilan järjestystä tai turvallisuutta. Sama koskee tilanteita, joissa vanki on päihtynyt. Mainituissa tilanteissa oikeus vapaa-ajan toimintaan voitaisiin siis kertaluonteisesti evätä (HE 263/2004, s. 223).

Vaativuus siitä, että tutkintavangin ja vangin erillään pitämisen ja hänen oikeuksiensa rajoittamisen muutoinkin tulee perustua lakiin, tulee suoraan perustuslaista. Perustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan vapautensa menettäneen oikeudet turvataan lailla. Lisäksi perustuslaissa säädettyjä perusoikeuksia voidaan ylipäätään rajoittaa vain, jos siitä on säädetty laissa riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Tähän perustuen tutkintavankeuslaissa ja vankeuslaissa on nimenomaisesti säädetty niistä tilanteista ja perusteista, joissa tutkintavanki tai vanki voidaan pitää erillään muista tutkintavangeista tai vangeista sekä monista muista kohtelua ja oikeuksia koskevista tilanteista. Osaston päiväjärjestyksellä tai määräämällä tutkintavanki ’noudattamaan matkaselliosaston päiväjärjestystä’ ei voida sivuuttaa tätä sääntelyä.”

Minulla ei ole perusteita epäillä Jokelan vankilan selvitystä, joka ymmärtääkseni tarkoittaa sitä, että matkaselliin sijoittamisen vaihtoehtoja on hyvin vähän tai ei ollenkaan ja että tilannetta on kutakuinkin mahdoton vankilan omin toimenpitein muuttaa selvityksessä tarkemmin kerrotuista syistä.

Erilaisia matkaselliin sijoittamista koskevia tilanteita, joissa ylin laillisuusvalvoja on katsonut menetellyn virheellisesti, on eri vankiloissa esiintynyt pitkään, kuten jo edellä olleista esimerkeistä ja monista muista ratkaisuksista käy ilmi⁴. Kun ylin laillisuusvalvoja on toistuvasti tuonut esiin lain noudattamiseen liittyviä ongelmakohtia, Rikosseuraamuslaitoksen tulisi pyrkiä löytämään ratkaisu ongelmiin.

Ongelmaa voi tarkastella esimerkiksi seuraavista näkökulmista.

Onko tilanne avolaitosvangin kyseessä ollessa sellainen, että hänet on välttämätöntä siirtää suljettuun vankilaan odottamaan arviointikeskuksen tekemää sijoittelupäätöstä? Laki ei velvoita tähän, vaan ainoastaan mahdollistaa siirtämisen välittömästi. Ymmärrän, että riski vangin luvattomasta poistumisesta voi kasvaa, kun hän tietää, että avolaitossijoitusta esitetään peruutettavaksi. Nähdäkseni olisi kuitenkin mahdollista harkita, onko tilanteita, joissa arviointikeskuksen sijoittelupäätöstä voisi odottaa avolaitoksessa.

Rikosseuraamuslaitoksen ohje Vangin ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaan päihitteettömyyden valvonta, päihtymystilan toteaminen ja päihdevalvonnan testit (dnro 8/004/2017) sisältää seuraavan ohjeistuksen.

Menettely vangin antaessa positiivisen testituloksen avovankilassa

Harkittaessa siirtoa avolaitoksesta suljettuun vankilaan sijoitusvankila laittaa siirtoasian vireille. Vankia on kuultava asiasta ja asiaa on selvitettävä tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos on kyse päihderikkomuksesta, on arvioitava rikkomuksen vakavuus. Vankia on ohjattava ja neuvottava päihitteettömyydessä. Vankilassa asiasta vastuussa oleva virkamies tekee vankitietojärjestelmässä siirtoesityksen arviointikeskuksen käsiteltäväksi.

Päätöksenteossa asiaa on harkittava ottaen huomioon kokonaistilanne. Jos kyse on vakavasta rikkeestä tai turvallisuushasta, jonka perusteella avolaitossijoituksen jatkumisen onnistuminen ei ole todennäköistä, vanki on siirrettävä suljettuun laitokseen. Vanki voi jatkaa tuomion suorittamista avolaitoksessa, jos rike on lievä ja kurinpitokäsittely ja kurinpitorangeistuksen täytäntöönpano voidaan suorittaa avolaitoksessa. Tällöin päihneiden poistumista elimistöstä on seurattava päihdetesteillä.

Jos vanki on rikkonut päihitteettömyssitoutumustaan, hänelle on pyrittävä järjestämään mahdollisuus osallistua päihneiden käytön tai retkahduksen käsittelyyn.

Ohjeesta ei mielestäni täysin selvästi ilmene, tarkoittaako se ohjata vain sitä, tuleeko avolaitossijoituksen peruuttamisesta tehdä esitys arviointikeskukselle vai myös sitä, milloin olisi mahdollista jättää vanki siirtämättä välittömästi suljettuun vankilaan, vaikka esitys tehtäisiinkin. Kuten

---

⁴ Esimerkiksi apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläisen päätös 25.3.2009 (dnro 1145/4/07), jossa on todettu seuraavaa. ”Matkaselliosastot on tarkoitettu vankien lyhytaikaiseen sijoittamiseen ennen heidän siirtämistä vankilan varsinaisille osastoille. Erikoissuunnittelijan mukaan tällä hetkellä vangit eivät joudu lähtökohtaisesti olemaan matkasellissä kuin lyhyen ajan. Matkasellit vastaavat myös pitkälti tavallisia vankilan uudistettuja sellejä ja niissä on enintään kaksi vankia kerrallaan. Selvityksen mukaan olitte sijoitettuna matkaselliin 23.3.–3.4.2007 välisen ajan ennen siirtämistänne sijoitteluosastolle. Aikaa on pidettävä erittäin pitkänä, vaikka olosuhteet eroaisivatkin siitä, mitä matkasellien olosuhteet yleensä ovat. Pidän sijoittelussa olevien vankien matkasellissä asuttamista myös yleisemmin ongelmallisena.”

edellisessä kappaleessa totesin, en näe estettä sen harkitsemiselle, voitaisiinko välitön siirto joissakin, esimerkiksi ohjeen mainitsemisissa tilanteissa jättää tekemättä.

Ongelmallisimmalta asialta avolaitossijoituksia peruutettaessa vaikuttaa asioiden käsittelyn kesto. Mielestäni tälle on välttämätöntä tehdä jotakin. Avolaitosvankien välittömästi suljettuun vankilaan siirtämisestä aiheutuva ongelma matkaselliin majoittamisesta voisi käytännössä lähes poistua, jos sijoitteluesitykset tehtäisiin välittömästi ja käsiteltäisiin viipymättä, jolloin aika suljettussa vankilassa ennen sijoittelupäätöstä jäisi hyvin lyhyeksi. Kantelijan tapauksessa asian käsitteleminen Jokelan vankilassa on kestänyt liian kauan. Kantelu ei kohdistunut arviointikeskukseen, joten en tässä tapauksessa ole pyytänyt selvitystä sen menettelystä. Selvää kuitenkin on, että pyrittäessä laajemmin löytämään ratkaisuja tilanteeseen myös arviointikeskusten osuutta tulee tarkastella.

Kantelijan epäillyt rikkomukset tapahtuivat tiistaina 17.4.2018. Selvityksen mukaan hänet siirrettiin tuona iltana matkaselliosastolle. Asian kurinpitokäsittely oli seuraavan viikon torstaina 26.4.2018. Esitys kantelijan siirtämisestä avolaitokseen tehtiin 28.4.2018. Käytettävissäni olevan selvityksen mukaan kantelijan epäiltyjen rikkomusten tapahtumatiedot olivat varsin selvät ja kiistattomat. Kantelijan näkemys erosi vankilan näkemyksestä lähinnä tahallisuuden sekä tekojen haitallisuuden ja vaarallisuuden suhteen. Koska tämän tyyppisistä tapahtumista tietääkseni yleensä kirjataan ilmoitus lähes välittömästi ja koska asiassa ei ilmeisesti ollut juurikaan selvittävää, vaikuttaa siltä, että kurinpitokäsittely olisi ollut järjestettävissä parin päivän sisällä. Lisäksi vankeuslain 15 luvun 9 § edellyttää, että järjestysrikkomus on selvitettävä viipymättä ja 10 § edellyttää, että kurinpitoasia on käsiteltävä ja vangille määrätty kurinpitorangeistus on pantava täytäntöön viipymättä. Nyt näin ei ole tapahtunut.

Epäselväksi jää myös, miksi esitys siirrosta tehtiin vasta 28.4.2018. Tiedossani on, muun asian (EOAK/1086/2018) käsittelyn yhteydessä kerrottu seikka, että arviointikeskus tekee päätöksen sijoittelusta vasta järjestysrikkomusepäilyn käsittelyn jälkeen. Vankeuslain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 1) kohdan mukaan vanki voidaan siirtää avolaitoksesta suljettuun vankilaan, jos hän syyllistyy tämän lain 15 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun järjestysrikkomukseen. Tähän nähden on ymmärrettävää, että asiaa ei ratkaista ennen kuin kurinpitokäsittely on pidetty. Asian käsittelyä ehkä kuitenkin nopeuttaisi, jos esitys siirrosta tehtäisiin selvältä vaikuttavissa asioissa esimerkiksi jo siinä vaiheessa, kun selvittäminen on päättynyt ja turvallisuudesta vastaava virkamies toteaa, että asia tulee etenemään kurinpitokäsittelyyn.

Kiinnitän myös huomiota siihen, voiko asioiden käsittelyä nopeuttaa se, että vankeuslain 15 luvun 10 §:n 3 momentin mukaan, jos vanki siirretään järjestysrikkomuksen vuoksi avolaitoksesta suljettuun vankilaan, järjestysrikkomus voidaan käsitellä ja kurinpitorangeistus määrätä myös arviointikeskuksessa tai siinä vankilassa, johon vanki siirretään. Lain esitöiden (HE 263/2004, s. 192) mukaan säännös antaisi mahdollisuuden siirtää vanki suljettuun laitokseen jo ennen kurinpitorangeistuksen käsittelyä ja määräämistä, jos vangin pitäminen avolaitoksessa olisi ongelmallista esimerkiksi väkivaltaisuuden tai karkaamisalttiuden vuoksi. Tällaisissa tilanteissa vankia voitaisiin kuulla ja rikkomus selvittää siinä vankilassa, johon vanki siirretään.

Esitöissä lausuttu tukee osaltaan myös sitä, mitä edellä jo pohdin, eli sitä, että välitöntä siirtoa ei kaikissa tilanteissa liene pidettävä välttämättömänä.

Siirtoesitysten käsittelyaikaan on ilmeisesti pyritty jo vaikuttamaan edellä mainitun ohjeen (8/004/2017) kohdalla, joka kuuluu seuraavasti: ”Avovankilan lähettäessä näytettä varmennukseen, tulee varmennuslaboratorion lähetteeseen merkitä, että näyte on lähetetty avovankilasta. Tällöin varmennuslaboratorio osaa kiirehtiä näytteen analysointia.” Näytteen varmistamiseen kuluva aika onkin usein varsin merkityksellinen asian käsittelyn kokonaiskeston kannalta.

Kiinnitän huomiota myös siihen, että lain mukaan vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun järjestyksirikkomuksen selvittäminen vaatii. Kantelijan kohdalla epäilty järjestyksirikkomus oli tullut selvitettyksi viimeistään 26.4.2018, jolloin kurinpitokäsittely pidettiin. Tästä huolimatta avolaitossijoituksen peruutuksesta päätettiin vasta 21.5.2018.

Jos välittömän avolaitoksesta pois siirtämisen ja siirtoesityksen ratkaisemisen välistä aikaa ei kyetä saamaan lyhyeksi, tulee ratkaista, miten avolaitoksista siirretyt vangit majoitetaan suljetuissa vankiloissa siten, että olosuhteet ovat asianmukaiset ja vangin oikeudet toteutuvat. Muun muassa Turun vankilan tarkastushavaintojen perusteella voin todeta, että käsittelyaikojen pituus aiheuttaa huomattavia ongelmia ja kuormitusta myös sille suljetulle vankilalle, jossa vanki odottaa arviointikeskuksen päätöstä.

Lopuksi totean, että toimivalta päättää välittömästi siirtämisestä saattaa olla oikeudellisesti epäselvä. Jokelan vankilan apulaisjohtajan selvityksen mukaan päätösvalta vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa, avovankilaosastolle vankeuslain 6 luvun 1 §:n nojalla sijoitetun vangin välittömään väliaikaiseen siirtämiseen suljettuun vankilaan liittyvissä tilanteissa on vankilan turvallisuudesta vastaavalla virkamiehellä ja vangin pysyvästä siirtämisestä avovankilaosastolta suljettuun vankilaan päättää rikosseuraamusalueen arviointikeskuksen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty rikosseuraamusalueen arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimiva virkamies.

Vankeuslain 6 luvun 6 §:ssä säädetään siirtämisestä päättämisestä eikä siihen sisälly erikseen säännöstä siitä, kuka päättää 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesta välittömästi siirtämisestä. Sananmukaisesti luettuna tämänkin päätöksen tekisi arviointikeskuksen johtaja, koska asiasta ei ole muutakaan säädetty. Käytännössä näin ei ilmeisesti toimita, ainakaan kaikissa avolaitoksissa, vaan päätös tehdään avolaitoksessa, eikä arviointikeskuksen johtajan päätettäväksi saattaminen ymmärtääkseni olisi myöskään toimiva menettelytapa. Koska asiassa tulee nähdäkseni kuitenkin käyttää harkintavaltaa sen suhteen, onko vanki syytä siirtää välittömästi vai ei, lienee perusteltua, että toimivaltaisesta päätöksentekijästä olisi olemassa säädös. Arviointikeskuksessa työskennellään virka-aikana. Päätöstoimivallasta välittömään siirtämiseen virka-ajan ulkopuolella ei myöskään ole säädetty. Saatan tämän oikeusministeriön tietoon lainsäädäntötyössä huomioon otettavaksi.

Saatan oikeusministeriön harkittavaksi myös, kuinka on arvioitava sitä, että 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista välitöntä siirtämistä koskevaa päätöstä ei mainita muutoksenhakuoikeutta käsittelevässä vankeuslain 20 luvun 1 §:ssä eikä 2 §:ssä.

- - -

4 TOIMENPITEET

Saatan Jokelan vankilan tietoon kohdassa 3.2.3 matkasellin sijoittamisesta ja kurinpitoasian käsittelyajasta - - - esittämäni käsitykset.

Saatan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tietoon toimenpiteitä varten, mitä olen kohdassa 3.2.3 esittänyt niistä ongelmista, joita liittyy avolaitoksessa olevan vangin välittömään siirtämiseen suljettuun vankilaan. - - -

Saatan oikeusministeriön tietoon lainsäädäntötyössä huomioon otetavaksi, mitä olen kohdassa 3.2.3 todennut päätöstoimivaltaa ja muutoksenhakua koskevasta sääntelystä vankeuslain 6 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun välittömän suljettuun vankilaan siirtämisen osalta.

Lähetän tämän päätökseni myös tiedoksi Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskusk-selle ja Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen arviointikeskukselle.

Minulla ei ole aihetta muihin toimenpiteisiin tässä asiassa.